



## **De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis**

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||  
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm  
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

**Surius, Laurentius**

**Coloniae Agrippinae, 1576-**

**VD16 S 10258 - 10263**

De S. Vuirone episcopo Scotie.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

**\*Maternus** iussit sepeliri. Abiens igitur sanctus \* Marinus episcopus, inuenit illas bestias corpus seruantes, non aliter affectum, ac si hora eadem fuisset truncatum. Vt autem viderent belluæ Marinum, cesserunt loco, & tam diu illic hæserunt, donec ablutum esset corpus, & non longè ab ea sylua humatum in pace. Per id tempus Anolinus iussit comprehendi omnes exceptores palatij, eosque iurare per deos suos, si quis eorum haberet chartam aliquam aut scripturam, non se id ipsum celaturum. Cumque ad eum alata essent chartæ omnes, iussit eas coram se incendi & cremari. Eam rem probauit etiam Imperator. Ego verò Maximianus notarius, ab infantia Christianus, iuravi quidem per paganismum eorum, & tamen noctu ad luminaria scripsi in Circi hippodromo, prout memoria complecti potui. Illic enim manebam, & adiuravi, si quis inueniret, ne homini Christiano negaret. Hæc autem omnia oculis meis inspexi, Deo teste & sancta Trinitate. Passus est igitur sanctus Victor in vrbe Mediolanensi, s. Idus Maij, & sepultura mandatus est à S. Marino episcopo pridie Idus Maij, sub Maximiano Imperatore, regnante Domino nostro Iesu Christo sine fine, Amen.

**Author huius  
historiæ huius**

DE EODEM S. VICTORE APPENDIX EX S.  
GREGORII TVRONENSIS DE GLORIA MAR-

*tyrum Lib. 1. cap. 45.*



**Vigilia in  
ecclesijs in  
festis san-  
ctorum.**

Agnificatur etiam apud Mediolanensium urbem Victor inclytus martyr, quod sæpius victos ab ergastulis dissoluat, captiuosque liberos abire permitat. Igitur quodam tempore Apollinaris cum Victorio Duce Italiam perijt: quo, vt aiunt, apud urbem Romam interfecto, Apollinarem incolæ loci quasi captiuum retinebant, dicentes: Non videbis patriam tuam, sed dignas, vt fatelles tuus, pœnas exolues. Hæc autem comminati, miserunt eum in exiliũ apud urbem Mediolanensem. Factum est autem, vt adueniente festiuitate sancti Victoris, conuenientibus populis, & hic vigilijs interesset, (sub libera enim custodia absolutus attendebatur) prostratusque coram sancto sepulcro sancti, cum impensius orare cepisset, vt eum virtus martyris ab hoc exilio liberaret, circa medietatem noctis egressus ab æde, audiuit vnum de egenis loquentem ad alium, & dicentem: Quid putas, o pauper, quæ virtus sit huius martyris? Verum dico, nec fallor, quia in hac nocte quisquam captiuus domino per fugam dilabitur, absolutus in patriam accedit, nec amplius ultra reperietur. Hæc Apollinaris verba, quasi auspiciũ ex Dei nutu missum accipiens, iterum atque iterum pronolutus ad tumulum martyris, orat vt virtute eius adiuuus, absque impedimento possit abscedere. Moxque vocato puero, equum sterni præcepit, dicens: Hodie absoluendi sumus à vinculo isto custodiae. Et ascendentes, inter Alpium iuga, \* congeriorum completa multitudine, pertransierunt, atque Auernum perlati sunt, virtute beati martyris præeunte, vt à nullo interrogarentur, quò tenderent, vel vnde venirent: manifestumque est, eos præsidio beati martyris ab hac arumna fuisse liberatos.

VITA S. WIRONIS EPISCOPI SCOTIAE,  
EX QVODAM EGREGIO MS. CODICE DESCR-

*pta, sed in gratiam lectoris mutato stylo per F. Laurentium Surium.*

*Vtrum autem hæc integra sit historia, aut potius integræ  
historiæ epitome, incertum habeo.*

P R A E F A T I V N C V L A.



**Psal. 67.**

Ancutorum patrum memoriam oratione siue sermone & literarum monumentis celebrare, eosque ita, vt par est, laude & prædicatione efferre, illum proculdubio laudare est, qui in Sanctis suis est mirabilis. Ille enim sanctitatis eorum author est, in quo & per quem, quicquid sanctum est, sanctificatur: & sine quo nihil sanctum, nihil laude dignum esse, certa fide tenendum est. Nos itaque vitam & conuersationem beati Wuironis succinçè exponendam suscipimus, pauca è pluribus commemoraturi: nec dubitamus Christo, à quo sanctitas ei collata est, rem gratam nos facere. Non enim quicquam derogat principi, qui militis eius res præclare & fortiter gestas, post victoriam decantat.

VITAE



SCOTIA, fertilis sanctorum virorum insula, & stellarum numerum propè æquans patrocinijs sanctorum, in multorum salutem produxit beatum Vuironem, non infimæ sanè conditionis parentibus ortum. Is postquam ab lactatus est, literis discendis adhibitus, & cælestis gratiæ adspiratione præuentus, ante ætatem animo & moribus planè virilis esse cœpit, puerulusque iam maiorum exempla sibi proponens, longè antè præsignificare videbatur, quis postea futurus esset. Creuit interim annis, sed plùs animo, nullis unquam cedens illecebris, nec pedem semel positum in virtutum vestigijs, inde retrahens, pro nihilo ducens terrena caducaque omnia, porrò ad cælestia totis viribus feruenter anhelans. Hæc etsi breuius dicantur, quàm pro tanta sanctitatis merito, qua floruit adhuc adolescentulus, tamen cum nobis propositum sit breuitati operam dare, prolixius hæc prosequi volumus; maximè quòd & sermo incultior facilè possit fastidium adferre lectori, & rerum magnitudo omnem speret dicendi facultatè. Porrò cum ætatè pariter crescente in dies vitæ sanctitate, corâ Deo vt palma floruit, & vt cedrus Libani in domo Domini multiplicatus est, & Deo & hominibus charus & amabilis. Cœpit autem mox in lucem præferre re ipsa & opere, quod puerulus clam mortalibus, Deo, secretorum inspectori, multa animi sedulitate impenderat. Itaque nihil de proposito remisit, sed in virtutum itinere fortiter progrediens, nec frangebatur aduersis, nec efferebatur prosperis; sacris non fatigabatur vigilijs, pascebatur precibus, ieiunijs lætabatur, denique nullo rerum euentu à virtutum studio retrahebatur. Proponebat sibi sanctos Patres, præsertim admiranda virtutum ac meritum sublimitate eminèntes, Patritium, Cuthbertum, Columbam, egregias patriæ columbas, orbis luminaria: eorumque vestigijs cupiebat insistere, religionemque & sanctimoniam imitari, idque non lento gradu & segniter: immò verò, diuino incitante amore, etiâ peregrinandi laborem alacriter eorum exemplo suscipere volebat. Sed hanc eius voluntatem non absque nutu diuino res quædam incidentes retardârunt. Et ille quidem noctes impendebat precibus & psalmodijs, dies ieiunus exigebat, sanctorum ambiebat patrocinia, sibi que è cælis opem implorabat per uigil, ne malignorum hostium machinamentis irretiretur, aut à prosequendo animi sui desiderio carnis aliquo impedimento distineretur.

Non longè post ecclesia regionis illius pastore orbata fuit. Vno omnes animo Vuironem sibi pastorem deposcunt: idem clerus, idem populus postulat: clamant uniuersi, illum solum cognatæ genti è cælo destinatum antistitem. At vir sanctus longè alienus ab terreni moxque perituri honoris ambitu, in humilitate fortiter persistens, prorsus reclamation, ait discipuli partes sibi potius, quàm doctoris, tribui oportere. Erat verò eius insulæ consuetudo, vt primò eligerent incolæ episcopum, deinde electum Romam mitterent, summi Pontificis manibus consecrandum, atque ita demum rediturum ad sedem suam. Itaque licet multum refragaretur S. Vuiro, non tamen à sua sententia discessit plebs fidelis, sed etiam inuitum illum eligens, compulit tandem assentiri. At ille hac occasione nactus opportunitatem è patria emigrandi, piæ peregrinationis amore, vrgentis populi ad tempus cessit voluntati, licet coram Deo longè alia esset animi eius intentio, quæ tandem etiam non est voto frustrata suo. Abiit igitur Romam, non terrena dignitatis ambitione, sed diu cupitæ peregrinationis desiderio impulsus. Comes autem illi & itineris & voti accedit Plechelmus sacerdos, virtute venerabilis, nec ætate maior, nec meritis multo minor. Erat ambobus cor vnum & anima vna in omnibus. Cum autem per Angliam iter facerent, diuinitus illis adiunctus est Otgerus Leuita, qui præ feruenti cælestis patriæ desiderio terrena contemnens, beato viro adhæsit. Tum verò iter optatum securius vir sanctus cum socijs prosequens, Christo duce prospero cursu mare emensus, tandem Romam peruenit: vbi beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli limina labris tres illi premunt, pauimentum lachrymis rigant, precibus & votis altaria cumulant, in cælum preces transmittunt, loca sancta crebro inuisunt. Nec despiciat Christus gemitus seruorum suorum: quod querunt, diuinitus illis non negatur.

Vbi autem Romanus Pontifex eos aduenisse cognouit, beatum Vuironem ad se acciuit. Ille verò sine dilatione cum socijs ad Pontificem accessit. Intuitus autem illum Pontifex

s. Maij  
Patria S.  
Vuironis.

Pueri mo-  
res cani.

Eius virtu-  
tes & ex-  
celsa.

Recusat epi-  
scopatum.

Cedit tan-  
dem, sed pe-  
regrinatio-  
nis studio.

Pontifex, ex vultu animi eius cognouit, moxque in eius ruens amplexus, osculatus est cum non sine lachrymis. Deinde oblata colloquendi opportunitate, Pontifex pomen & patriam animique propositum ex illo percontratus est. Ille vero osor falsi, tenaxque veri, primo exposuit causam aduentus sui, & cur a sue regionis hominibus eo missus sit: deinde animi sui votu tantae sanctitatis Pontifici expromens, circa pedibus aduolutus, quanta potest instantia petit, ut suum velit praebere assensum. At Pontifex nihil motus eius precibus, populo Dei potius consulere voluit & eius electioni suffragari. Inuitum igitur diuque reluctantem episcopum illum ordinat, eundem honorem etiam imperiens Plechelmo sancti viri socio, ambosque complexus, multis auctos muneribus remisit in patriam, sua autoritate praecipiens beato Vuironi, ne se vlli peregrinationi daret, donec esset reuersus ad suos. Cuius praepcepto vir sanctus obtemperans, repetit Alpium iuga, & traiecto demum mari, in patriam incolumis magna suorum gratulatione peruenit. Claruit inde bonorum operum & optimae conuersationis egregijs exemplis, respondebantque eius mores & vita doctrinae. Et quamuis non segniter vitae semina spargeret in populos, manebat tamen semper illi peregre proficiscendi desiderium, hominibus quidem occultum, sed notum Deo, qui etiam sua gratia illi praestod fuit, ut posset quandoque voto potiri suo. Nam oblata opportunitate, rursus assumens Plechelmu coepiscopum & Otgerum diaconum valde religiosum, posthabitis parentum blandimentis, delicijs, opibus, neglecta populari gloria, iter ingressus est, quod diu animo erat meditatus, iam in opus collaturus. Peragratis autem vicinarum regionum finibus, ad mare Gallicum peruenit, ibique nauem offendens, prospero cursu fulcans maris furentis vndas, in oppositum euasit litus. In portum autem egrediens, cum reflexisset oculos ad pelagus, gratias egit Deo, quod tumentes illas procellas citra periculum penetrasset, fluctus illos marinos comparans animarum naufragijs, litoris soliditatem quietis aeternae tranquillissimae firmitati.

Rom. Pontifex cogit cum cedere electioni.

Deferit episcopatum & abit in Gallias.

Honorifice accipitur a Pipino.

Eius virtutes & studia.

Porrò vlteriùs proficiscens, cum incertus adhuc esset, quò potissimùm se conferret, licet diuinum sibi nihil ambigeret adfuturum auxilium, certus non derelinqui à Deo sperantes in illum: iam tamen apud se planè decreuerat non redire ad patriam solum, sed libenter exilij quoscunque tolerare labores. Malebat enim inter alienos & exteros pauper & vilis haberi, quam inter suos diues & gloriosus. Venit interim in Franciã, & à Pipino duce Francorù, cum is didicisset Vuironem & Plechelmu insignes viros, in regno Frãciã peregrinari velle, illorumq; sanctitate totã patriam illustratam, celeriter accitus est, & vnã cum socijs honorificè susceptus. Cognita inde causã aduentus eorù, B. Vuironẽ mox inter suos habere voluit, quẽ omnes in primis colerẽt ac reuererentur: eiusq; sanctitati se suosq; comendans, summa veneratione vt patronu illu profecutus est. Locu etiam à mundi strepitu & turbis remotu illi attribuit, quò liberiùs cum suis illic posset rerum caelestiu contemplationi vacare. Is locus vulgò Mons Petri dictus est, in quo oratoriu in honorẽ beatissimã & perpetuã virginis Mariã constructu & consecratum est, itemq; S. Petri monasteriu präclaro opere, quod vsque in praesens perdurat. In hunc ergo locum, qualem diu concupierat, vir sanctus ingressus, se suosq; multis imitandos exhibuit. Non oculos voluptati, non aures ludibrijs, non animum leuitati adhibuit: sed semper grauitate quadam & morum honestate extitit venerabilis. Christus illi in corde, Christus in ore: nec alium praeter Christum diligens, quotidie in ara cordis sui illi se mactabat, vigilijs, precibus, ieiunijs sese macerans: pauper quidem rebus, sed meritoru opibus locuples: fortis aduersum vitia & peccata, ne illis succumberet: facilis autẽ ad venia, si qui in vitia lapsi essent: sibi parcus, alijs largus & benignus, vbiq; humilitatis & charitatis de se praebens exempla. Populo tum doctrina, tum vita pra luxit. Et cum multis esset ornatus virtutibus, corpore quidẽ degebat in terris, sed animo torus versabatur in caelis. Deniq; sanctae crucis munitus clypeo, nihil formidabat rerum labentium varios casus: hostis antiqui nouerat machinamenta contere, subditis & socijs optima in se viuendi exhibebat exempla, faucijs peccati morbis manum medicam adhibebat: damnis aliorum magis, quam suis, dolebat.

Dux autem Pipinus tanta cum venerationi habuit, vt raquam praesuli animae suae, vitaeq; patrono, propter eximiam sanctitatem, sua illi peccata confiteri solitus sit, nec erubuerit ad faciendam confessionem detractis calceis eum adire, eiusque oris imperio parere. Sapius etiam volebat eum interesse communibus consultationibus maiorum. Erat enim consilio maturus, nec inutilis eloquio: non accipiebat personam, sed veritatem palam enuciabat. Nunquam visus est pra indignatione aut liuore corrugare se fron-

Pipinus confessionem loco eum habet, itaque ad confessionem discalceatus.

se frontem: nec adulationi vnquam studuit, soli Deo placere desiderans. His atq; alijs virtutum ornamentis in dies auctus, ad multam peruenit aetatem: nec eum poenituit vltro suscepti exilij, ad veram illam patriam caelestis Hierusalem propediem abiturum, nec laboris exacti piguit quiete fruiturum sempiterna: frangebatur senio, sed animi virtute conualecebat. Aduentabat diu expectatus dies, laborum propinquabat terminus, gaudium instabat praemiorum. Tempus, inquam, miserendi aderat, quo Dominus militem emeritum praemij afficere decreuerat, & ad se euocare in illud palatium felicitatis aeterna: non deinceps iam moriturum vnquam, sed mutandum in melius: quia preciosa in conspectu Domini mors sanctorum eius. Modica igitur febre corripitur & carnis occubitu cum vitae sempiternae ortu commutans, feliciter Christo reddit spiritum, in sinum Abrahae angelicis manibus transferendum. Ad exequias autem beati viri non parua religiosorum hominum turba confluit, dolentium tanto se patre destitutos. Sacrum vero corpus eius intra oratorium supradictum beatissimae matris Dei, a fidelibus cum hymnis & psalmodijs dignè conditum est, odorq; mirae suauitatis, hominibus incompertus, qui tum ab adstantibus hauriebatur, declarauit adesse eius sepulturae spiritus caelestes. Celebratur eius solennitas octauo Idus Maij. Ad sepulcrum quoque eius plurima diuinitus conferuntur beneficia, nec absq; consolatione hodieque recedit, quisquis dignè eius poscens suffragia, veniam suis peccatis, & gratiam a Deo implorat, praestante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuunt & regnant Deus per infinita secula, Amen.

Psal. 113;

Mors sancti viri.

### VITA S. STANISLAI EPISCOPI CRACOVIENSIS ET MARTYRIS, ANNO CHRISTI M. CCCC. LXV. CON-

*Scripta ab Ioanne Longini Canonico Cracouiensi: sed ob nimiam prolixitatem mutato ferè stylo redacta in compendium per F. Laur. Surium: ita tamen vt historiae integritati nihil detractum sit. Prologum Authoris vtrunque satis longum omisimus, quibus suam ille conatur excusare imperitiam, tametsi non indoctum fuisse opus ipsum declarat: quod ab illo quidem in tres, vt ipse vocat, Tractatus distributum est: nos vero vno libello comprehendimus.*



**S**TANISLAUS apud Polonos ortus est in Cracouiensi territorio pago Sciepanouio, qui à Cracouia abest septem milliarijs, ex se quidem obscurus, sed viri sancti ortu illustris & celebris. Parentes habuit genere nobiles, valdeq; praestantes & tali prole dignos. Pater Vuelislaus dictus est, vir ex ordine militari & equestri, & inter suae familiae homines facile primus ac praecipuus: inter alios quoq; Poloniae proceres virtute & rei militaris gloria eximius. Matri Bognae nomen fuit, quam non solum generis splendor, sed etiam rara pudicitia, insignis religio non mediocriter commendaret. Vterque autem hospitalitati deditus erat, & pauperum, pupillorum, peregrinorum, inopum propensis animis curam gerebat. Ambo ieiunijs, vigilijs, alijsq; edomandae carni accommodatis exercitijs nauabant operam, & verarum virtutum, quibus excolitur & ornatur animus, studiosi erant. Amplum illis fuit patrimonium, ferax census & plusquam mediocris substantia, generi & conditioni respondens: sed alacri liberalitate in pauperes profundebatur. Rara per id tempus apud Polonos templa visebantur. Itaq; Vuelislaus in ditione sua Sciepanouensi, hortante eum coniuge sua, sacram extruxit aedem, adhibitis illi prouentibus, quibus eius ministri assatim sustentarentur: vestibus quoq; sacris & vasis aureis atque argenteis, ceterisque, quibus res diuina expleri solet. Templum autem dicatum fuit beatissimae Mariae Magdalena, cui illi magna animi deuotione singulariter addicti erant. Ad hanc aedem saepe illi diurnis atq; nocturnis horis veniebant, feruenterque in preces incumbebant, non eo duntaxat tempore, quo diuina illic peragebantur officia, sed alijs etiam horis, quas illi sibi praescriperant: certabantque inter se, vt alter alterum antecederet, & precandi diuturnitate superaret. Denique in exequendis Christianae legis preceptis & institutis tales se praebant, vt eorum vita alijs admirationi foret, quippe quae non multum à monastica discreparet.

Maij 8.

Cap. 1.

S. Stanislai

patria &amp; pa-

rentes,

Parentes eius

templum

aedificant.

Singularis

&amp; rara eorum

pietas.

Sed